

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 210/08-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Š. K., G., zastúpeného advokátom JUDr. D. K., S., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 46 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Trnave pod sp. zn. 9 Co 164/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 164/2007 p o r u š i l základné právo Š. K. na súdnu ochranu, ako aj vlastníť majetok podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co 164/2007-234 z 18. decembra 2007 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Š. K. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 335,19 € (slovom tristotridsaťpäť eur a devätnásť centov), ktorú j e Krajský súd v Trnave p o v i n n ý

vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 210/08-11 z 13. mája 2008 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Š. K., G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 46 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Co 164/2007.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním z 3. júla 2008 a tiež aj krajský súd vo vyjadrení z 19. júna 2008 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol žalovaným v občianskoprávnom konaní vedenom proti nemu žalobcami F. J., V. J., M. J., Ľ. J. a J. S. (ďalej aj „žalobcovia“). Konanie bolo vedené Okresným súdom Senica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 107/96, pričom žalobcovia sa domáhali určenia, že konkrétne označené nehnuteľnosti patria v určitých spoluvlastníckych podieloch do dedičstva po neb. O. J., rod. K., a po neb. F. J. Rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 107/96-199 z 27. júna 2007 bolo žalobe žalobcov vyhovené. Rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 164/207-234 z 18. decembra 2007 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Podľa názoru sťažovateľa uvedenými rozsudkami došlo k porušeniu jeho označených základných práv podľa ústavy. Hoci sťažovateľ už v konaní vedenom okresným súdom

navrhoval vypočúť viacerých svedkov, najmä svedka J. K. a svedkyňu A. B., títo svedkovia vypočutí neboli, pričom ani krajský súd na odvoláciu námietku v tomto zmysle nereflektoval a zo zjavne neúplne zisteného skutkového stavu bol napokon vyvozený nesprávny právny záver. Svedok J. K. mal byť vypočutý na otázku dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností zo strany právneho predchodcu sťažovateľa a svedkyňa A. B. mala preukázať neplatnosť darovacej zmluvy, o ktorú opierali žalobcovia časť uplatneného nároku. Všeobecné súdy takto postupovali napriek skutočnosti, že výpovede týchto svedkov predložil sťažovateľ v písomnej forme tak, aby si všeobecné súdy mohli urobiť predstavu o dôležitosti týchto výpovedí. Všeobecné súdy dospeli vo svojich rozsudkoch k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď konštatovali, že právny predchodca sťažovateľa nebol v držbe sporných nehnuteľností dobromyseľný. Rozsudky zároveň vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to jednak v otázke dobromyseľnosti držby právneho predchodcu sťažovateľa, ako aj v otázke platnosti darovacej zmluvy, o ktorú opierali časť svojho nároku žalobcovia, hoci táto otázka sa mala riešiť ako prejudiciálna.

Keďže okresný súd rozhodol vo veci prvýkrát ešte rozsudkom z 11. mája 1998 (jeho rozsudok bol zrušený uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 543/98-50 zo 14. decembra 1998), už v odvolaní proti tomuto rozsudku okresného súdu právny predchodca sťažovateľa (ktorý v tom čase ešte vystupoval ako žalovaný) namietal, že vôbec nemal vedomosť o existencii darovacej zmluvy sp. zn. N 140/58, NZ 104/58, ktorou mala časť sporných nehnuteľností M. K. previesť na F. J. a O. J., rod. K. (právnych predchodcov žalobcov). V dôsledku neznalosti tejto skutočnosti trval na tom, že sporné nehnuteľnosti mal v dobromyseľnej držbe a nadobudol ich vydržaním v zmysle notárskeho osvedčenia notára JUDr. J. K. sp. zn. N 1113/94, NZ 675/94. Okrem toho už vtedy namietal neplatnosť darovacej zmluvy, a to jednak z dôvodu, že s darovacou zmluvou nesúhlasil manžel darujúcej M. K. M. K., a jednak z dôvodu, že darujúca M. K. bola zrejme v čase podpisu darovacej zmluvy na tento právny úkon nespôsobilá, pričom krátko po podpise zmluvy aj zomrela. Potom, ako ďalším rozsudkom okresného súdu z 10. mája 2006 bolo opäť žalobe vyhovené, sťažovateľ v podanom odvolaní znova trval na všetkých námietkach uvedených už predtým. Rozsudok okresného súdu z 10. mája 2006 bol zrušený uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 195/2006-139 z 31. októbra 2006.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 107/96 a krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 164/2007.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr 398/08 z 19. júna 2008 doručeného ústavnému súdu 26. júna 2008 vyplýva, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, a žiada jej preto nevyhovieť. Na základe vykonaných dôkazov bolo zistené, že pôvodná žalobkyňa O. J. a jej manžel F. J. sa stali spoluvlastníkmi spornej parcely na základe darovacej zmluvy z 21. decembra 1957. Touto zmluvou darkyňa M. K. im darovala svoj polovičný podiel, teda každému po jednej štvrtine. O. J. sa stala spoluvlastníčkou v polovičnom podiele v rámci dedičského konania po M. K.. Pôvodný žalovaný Š. K. st. sa stal spoluvlastníkom v polovičnom podiele v rámci dedičského konania po M. K. V oboch dedičských konaniach bol pôvodný žalovaný Š. K. st. prítomný na dedičskom pojednávaní, resp. bol zastúpený svojou manželkou, pričom v oboch prípadoch prevzal osobne dedičské rozhodnutia, z ktorých mohol jednoznačne zistiť, že O. J. a F. J. boli polovičnými spoluvlastníkmi. Tieto skutočnosti neboli sťažovateľom vyvrátené. Sťažovateľ preto neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal tvrdenie o dobromyseľnosti držby jeho právneho predchodcu. Ani sťažovateľ, ale ani jeho právny predchodca nemohli byť v držbe dobromyseľní, lebo vedeli, resp. museli vedieť, že sú vlastníkami sporných nehnuteľností len v polovici, kým vo zvyšku boli vlastníkami O. J. a F. J. Z týchto dôvodov, ako aj z dôvodu účelnosti a hospodárnosti konania sa nevykonali ďalšie dôkazy navrhované sťažovateľom. Súd rozhoduje o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná (§ 120 ods. 1 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku). Keďže vykonanými dôkazmi bol nárok žalobcov preukázaný, sťažovateľom navrhované dôkazy nemohli vykonané dôkazy vyvrátiť. Z uvedených dôvodov nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa ústavy.

Z repliky sťažovateľa z 3. júla 2008 doručenej ústavnému súdu 9. júla 2008 vyplýva, že trvá na tvrdeniach uvedených v sťažnosti. Vo vyjadrení predsedníčky krajského súdu sa uvádza, že právo žalobcov vychádza z darovacej zmluvy z 21. decembra 1957. Sťažovateľ sa domáha, aby všeobecný súd prejudiciálne vyriešil otázku neplatnosti tejto darovacej zmluvy. Pokiaľ sa vo vyjadrení uvádza, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno

a platnosť darovacej zmluvy nebola vyvrátená, nestalo sa tak práve preto, že všeobecné súdy sťažovateľovi znemožnili uniesť dôkazné bremeno tým, že navrhnutých svedkov nevyočuli. Nevykonanie týchto navrhnutých dôkazov nie je naplnením zásady hospodárnosti konania, lebo táto zásada nemôže byť v rozpore so zásadou objektívneho zistenia skutočného stavu. Všeobecné súdy síce konali hospodárne, ale v rozpore so zásadou materiálnej pravdy, čím porušili označené práva sťažovateľa podľa ústavy z titulu náhrady trov právneho zastúpenia požaduje sťažovateľ priznať sumu 10 098 Sk za tri úkony právnych služieb po 3 176 Sk a tri režijné paušály po 190 Sk.

Z vyjadrenia žalobcu V. J. bez označenia dátumu doručeného ústavnému súdu 28. júla 2008 vyplýva, že v plnom rozsahu súhlasí s rozsudkom krajského súdu. Zo strany sťažovateľa ide o marenie súdnych rozhodnutí a o naťahovanie sporu. Je presvedčený, že k porušeniu označených ústavných práv nedošlo.

Zo spoločného vyjadrenia žalobcov F. J., M. J., Ľ. J. a J. S. z 25. júla 2008 doručeného ústavnému súdu 28. júla 2008 vyplýva, že sťažnosť považujú za neopodstatnenú, keďže nedošlo v priebehu konania k porušeniu žiadneho ústavného práva sťažovateľa. Vo veci sa vykonali všetky relevantné dôkazy. Medzi najdôležitejšie patrila darovacia zmluva z 21. decembra 1957 uzavretá vo forme notárskej zápisnice, ktorá jednoznačne preukázala, že právny predchodca sťažovateľa nemohol byť v držbe sporných nehnuteľností dobromyseľný, keďže vedel, resp. mohol vedieť, že táto darovacia zmluva existuje. Sťažovateľ namieta najmä nevykonanie ním navrhnutých dôkazov, teda výsluch navrhovaných svedkov. K tomu treba uviesť, že notárska zápisnica je úradným dokumentom, pričom možnosť jej spochybnenia, resp. vyhlásenia za neplatnú má svoje zákonné pravidlá. Takýto dokument nemožno „zneplatniť“ púhymi výpoveďami svedkov a sťažovateľovými domnienkami. Obaja navrhovaní svedkovia sú starší ľudia, čo znamená, že pravdepodobnosť objasnenia veci sa priamoúmerne znižuje jednak vekom svedka a jednak časovým odstupom od udalosti, o ktorej má svedok svedčiť. Preto správne postupovali všeobecné súdy, keď v zmysle § 120 ods. 1 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku takéto dôkazy nevykonali. V opačnom prípade by takéto výpovede svedkov boli postavené nad štátom poverenú úradnú osobu, čím by sa odstránila vyše päťdesiatročná

právna istota. Ani v prípade vykonania výsluchu svedkov by nebolo možné mať za preukázané tvrdené skutočnosti. Sťažovateľ by ani tak dôkazné bremeno neunesol. Neobstojí ani navrhované riešenie neplatnosti darovacej zmluvy ako otázky prejudiciálnej, lebo už na prvý pohľad je jednoznačné mnohonásobné uplynutie lehoty na vyhlásenie neplatnosti tejto darovacej zmluvy. Išlo by preto o kontraproduktívny postup, ktorý by viedol iba k ďalším zbytočným priet'ahom. V skutočnosti sťažovateľ porušil základné právo žalobcov vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy tým, že vo vedomí existencie darovacej zmluvy si dal osvedčiť nadobudnutie sporných nehnuteľností vydržaním. Nedôvodne sa sťažovateľ odvoláva na povinnosť všeobecných súdov zisťovať materiálnu pravdu, lebo tento inštitút neexistuje už viac ako desať rokov. Hľadanie objektívnej materiálnej pravdy bolo totiž nahradené zvýraznením dôkaznej povinnosti účastníkov konania. Žalobcovia požadujú, aby ústavný súd vyslovil, že označené práva sťažovateľa podľa ústavy porušené neboli. Požadujú priznanie náhrady trov právneho zastúpenia v sume po 5 464 Sk pre každého zo štyroch žalobcov.

II.

Z písomného podania právneho zástupcu sťažovateľa zo 4. mája 2007 adresovaného okresnému súdu vyplýva, že žiadal vypočuť svedkov J. K. a A. B. Okrem toho predložil aj písomné výpovede týchto svedkov z 25. júna 2007. Z písomnej svedeckej výpovede A. B. okrem iného vyplýva, že dárkyňa M. K. v čase spísania notárskej zápisnice o darovaní ležala ťažko chorá nehybne na boku na nemocničnej posteli otočená chrbtom ku prítomným a so svojim okolím nekomunikovala. Svedkyňa z priebehu úradného aktu pochopila, že s M. K. je manipulované.

Zo zápisnice o pojednávaní konanom na okresnom súde 27. júna 2007 okrem iného vyplýva, že okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov J. K. a A. B.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 107/96-199 z 27. júna 2007 vyplýva, že ním bolo žalobe žalobcov o určenie predmetu dedičstva vyhovené. Podľa názoru okresného súdu

bolo preukázané, že nebohí poručitelia O. J., rod. K., a F. J. nadobudli spoluvlastnícke podiely k sporným nehnuteľnostiam jednak darovacou zmluvou z 21. decembra 1957 spísanou bývalým Štátnym notárstvom S. pod sp. zn. N 140/58, NZ 104/58 a jednak dedením po neb. M. K. v konaní vedenom býv. Štátnym notárstvom S. pod sp. zn. D 110/59. Obrana sťažovateľa, podľa ktorej jeho právny predchodca nadobudol sporné nehnuteľnosti vydržaním, neobstojí, lebo právny predchodca sťažovateľa sa v dedičských konaniach po neb. M. K. a po neb. M. K. dozvedel o darovacej zmluve z 21. decembra 1957, čo vylučuje dobromyseľnosť držby z jeho strany.

Z odvolania sťažovateľa z 18. júla 2007 podaného proti rozsudku okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ vytýkal okresnému súdu jednak neúplné zistenie skutkového stavu, keďže nevykonal navrhnuté dôkazy, a to výsluchy štyroch svedkov, pričom výpoveď A. B. by bola preukázala neplatnosť darovacej zmluvy. Ďalej namietal nesprávne skutkové zistenie spočívajúce v ustálení, podľa ktorého právny predchodca sťažovateľa nebol dobromyseľný v držbe sporných nehnuteľností. Napokon vytýkal okresnému súdu nesprávne právne posúdenie veci, čo sa týka dobromyseľnosti držby právneho predchodcu sťažovateľa, ako aj pokiaľ ide o otázku platnosti darovacej zmluvy, ktorá mala byť riešená prejudiciálne.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 9 Co 164/2007-234 z 18. decembra 2007 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 107/96-199 (zrejme má byť správne 4 C 107/96-199, pozn.) z 27. júna 2007. Sťažovateľ v podanom odvolaní uviedol, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Sťažovateľ verí výpovedi svojho právneho predchodcu, ktorý namietal platnosť darovacej zmluvy z 21. decembra 1957. Podľa názoru krajského súdu žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, lebo žalovaný je zapísaný ako ich vlastník v katastri nehnuteľností. Naliehavosť právneho záujmu žalobcov na určovacej žalobe je podporená aj tým, že namietajú nesplnenie podmienok na vydanie osvedčenia o držbe sporných nehnuteľností svedčiaceho v prospech právneho predchodcu sťažovateľa. Vlastnícky vzťah právnych predchodcov žalobcov títo odvodzovali jednak od

darovacej zmluvy z 21. decembra 1957, ako aj z dedičského konania po neb. M. K. vedeného pod sp. zn. D 240/60. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že pôvodná žalobkyňa O. J., rod. K., a jej manžel F. J. sa stali spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností na základe darovacej zmluvy z 21. decembra 1957, ktorou darkyňa M. K. im podarovala svoj polovičný podiel, a to každému z nich po 1/4-ine. O. J. sa stala polovičnou spoluvlastníčkou aj ďalšej spornej nehnuteľnosti v polovici z titulu dedenia po neb. M. K. pod sp. zn. D 240/60. Právny predchodca sťažovateľa časť sporných nehnuteľností zdedil po M. K. v roku 1972. V oboch dedičských konaniach bol právny predchodca sťažovateľa prítomný na dedičskom pojednávaní u štátneho notára, resp. bol zastúpený svojou manželkou. V oboch prípadoch mu boli do vlastných rúk doručené dedičské rozhodnutia. Z týchto rozhodnutí mohol jednoznačne zistiť, že O. J. a F. J. boli spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností v polovici, a preto právny predchodca sťažovateľa bol spoluvlastníkom sporných nehnuteľností len v polovici. Tieto skutočnosti boli v konaní vedenom okresným súdom zistené, pričom právny predchodca sťažovateľa, ale ani sťažovateľ ich nevyvrátili. Sťažovateľ teda neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal svoje tvrdenie o dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností jeho právnym predchodcom.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Zo základného práva na súdnu ochranu (resp. z práva na spravodlivé súdne konanie) vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (za mnohé iné napr. Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, I. ÚS 46/05).

Sťažovateľ tvrdí, že všeobecné súdy nijako nereagovali na jeho námietku, podľa ktorej darovacia zmluva z 21. decembra 1957 spísaná bývalým Štátnym notárstvom S. pod sp. zn. N 140/58, NZ 104/58 je neplatná, keďže s darovacou zmluvou nesúhlasil manžel darujúcej M. K. M. K., a tiež preto, že darujúca M. K. bola v čase podpisu darovacej zmluvy na tento právny úkon nespôsobilá. Odmietli tiež vykonať sťažovateľom navrhované

dokazovanie, ktoré malo jednak preukázať neplatnosť darovacej zmluvy, ale tiež potvrdiť dobromyseľnosť držby sporných nehnuteľností sťažovateľom, resp. jeho právnym predchodcom.

Krajský súd je toho presvedčenia, že všetky potrebné dôkazy boli vykonané, pričom sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno na preukázanie dobromyseľnosti držby jeho právneho predchodcu. Za tohto stavu dokazovanie navrhované sťažovateľom sa nejavilo ako účelné, ale ani hospodárne.

Žalobcovia, ale najmä žalobcovia F. J., M. J., E. J. a J. S. v podstate súhlasia so stanoviskom krajského súdu, pričom navyše uvádzajú, že zákonná lehota na skúmanie platnosti darovacej zmluvy už uplynula a sťažovateľom navrhnutí svedkovia vzhľadom na časový odstup a vek by už nemohli spochybníť obsah notárskej zápisnice ako úradnej listiny.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, nepochybne vyplývajú tri podstatné skutočnosti: a) žalobcovia opierajú svoju žalobu o určenie sporných nehnuteľností do dedičstva po neb. O. J. a po neb. F. J. sčasti o darovaciu zmluvu z 21. decembra 1957 spísanú bývalým Štátnym notárstvom S. pod sp. zn. N 140/58, NZ 104/58, podľa ktorej nebohí poručníci mali získať časť sporných nehnuteľností do vlastníctva (ďalšiu časť sporných nehnuteľností mali zdediť), b) sťažovateľ (ale už aj jeho právny predchodca v skorších fázach konania) platnosť darovacej zmluvy namieta z viacerých dôvodov, c) okresný súd, ale ani krajský súd sa námietkou neplatnosti darovacej zmluvy vôbec nezaoberali, a preto sa s ňou ani nijako nevyporiadali.

Treba konštatovať, že námietka sťažovateľa o neplatnosti darovacej zmluvy nepochybne má význam pre rozhodnutie v súdnom spore vedenom všeobecnými súdmi, keďže sa touto námietkou sčasti spochybňuje opodstatnenosť žaloby. Rovnako niet sporu o tom, že všeobecné súdy – ako to inak jednoznačne vyplýva z odôvodnenia súvisiacich rozhodnutí – sa sústredili iba na otázku, či právny predchodca sťažovateľa mohol

nadobudnúť sporné nehnuteľnosti vydržaním, pričom namietanú skutkovú stránku neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy vôbec nezisťovali.

Ústavný súd je oprávnený posudzovať výsledky dôkazného konania pred všeobecným súdom za takých okolností, keď právne závery, na ktorých sú rozhodnutia všeobecných súdov založené, výrazne nekorešpondujú so skutkovými zisteniami, vrátane absencie skutkových zistení.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a najmä preto, že všeobecné súdy nevykonali žiadne skutkové zistenia o neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy, napriek tomu, že to mohlo mať význam pre rozhodnutie v danom súdnom spore, ústavný súd dospel k záveru, že všeobecné súdy porušili ústavne zaručené základné práva sťažovateľa tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu, pričom krajský súd v tomto porušení pokračoval, keď sťažovateľovi odoprel poskytnúť právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže právoplatným rozsudkom vydaným po takomto postupe bol sťažovateľ zbavený vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, došlo zároveň aj k porušeniu základného práva vlastníť majetok. Boli teda porušené základné práva sťažovateľa vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 164/2007-234 z 18. decembra 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Postupoval tak aj napriek tomu, že sťažovateľ zrušenie rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie výslovne nepožadoval. Takýto postup vyplýva

z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde ako postup obligatórny. V ďalšom bude povinnosťou krajského súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 8. februára 2008, spísanie ústavnej sťažnosti z 11. februára 2008 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 3. júla 2008). Za tri úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál trikrát po 6,31 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 335,19 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009